

แนวทางการพัฒนาบทบาทของภาคีเครือข่ายในการสนับสนุนส่งเสริม

กลุ่มอาชีพภักดีพัฒนา เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร

เพ็ญนา ปาละปิ่น

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

E-mail: pennapa.pa@ssru.ac.th

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาบทบาทของภาคีเครือข่ายในการสนับสนุนส่งเสริมกลุ่มอาชีพภักดีพัฒนา เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่งโครงสร้างและจัดสนทนากลุ่มย่อยกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวนทั้งสิ้น 10 คน ที่เป็นตัวแทนภาคีเครือข่ายกลุ่มอาชีพภักดีพัฒนาทุกระดับ ได้แก่ ภาครัฐ ภาควิชาการ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ประกอบด้วย ประธานและสมาชิกกลุ่มอาชีพภักดีพัฒนา ผลการศึกษาพบว่า ภาครัฐ (ฝ่ายพัฒนาชุมชน สำนักงานเขตดุสิต) ภาควิชาการ (มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา) และภาคประชาสังคม (กลุ่มประธานชุมชน กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.)) ผลการศึกษาพบว่า แนวทางในการพัฒนาบทบาทของภาคีเครือข่ายในการสนับสนุนส่งเสริมกลุ่มอาชีพภักดีพัฒนา ควรเริ่มต้นจากการแสวงหากิจกรรมที่จะนำมาสู่การรวมตัวของเครือข่าย และเป็นเรื่องที่เครือข่ายต้องทำร่วมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกิจกรรมซึ่งเกี่ยวข้องกับการสร้างความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมเพื่อนำมาสู่การพัฒนาบทบาทของภาคีเครือข่ายในการสนับสนุนส่งเสริมกลุ่มอาชีพภักดีพัฒนาและกลุ่มอาชีพอื่นๆในชุมชนวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม 1-4 ให้มีความเข้มแข็ง เพื่อเครือข่ายได้ร่วมกิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเสริมให้เกิดขึ้นในชุมชน และเพื่อเป็นการส่งเสริมความร่วมมือและสร้างความสามัคคีในชุมชน ดังเช่น การสร้างตลาดอัตลักษณ์ประจำชุมชน อันเป็นการเปิดพื้นที่ให้ภาคีเครือข่ายได้ทำกิจกรรมร่วมกัน ได้ทำงานร่วมกัน ได้มีการพึ่งอิงร่วมกัน มีผลประโยชน์และความสนใจร่วมกัน และสมาชิกเครือข่ายได้มีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง

คำสำคัญ: แนวทางการพัฒนา, บทบาทของภาคีเครือข่าย, กลุ่มอาชีพภักดีพัฒนา

Guidelines for the Development of Roles of Network Partners in Supporting and Promoting the Phatpat Occupational Group, Dusit District, Bangkok

Pennapa Palapin

Faculty of Humanities and Social Sciences, Suansunandha Rajabhat University

E-mail: pennapa.pa@ssru.ac.th

Abstract

The purpose of this study was to study the guidelines for the development of the role of network partners in supporting and promoting the Phatpat Occupational Group, Dusit District, Bangkok. Data were collected using a qualitative research method through semi-structured in-depth interviews and small group discussions with key informants. A total of 10 people representing all levels of the Phat Pat occupational group network, including government, academic, private, civil society, consisting of the chairman and members of the Phat Pat occupational group. Representatives of the Phatpat Occupational Network at all levels, including government, academic, private sector, and civil society. The study found that the government sector (Community Development Department Dusit District Office), academic department (Suan Sunandha Rajabhat University) and civil society (community chairman group Public Health Volunteers (Public Health Volunteer Group). Guidelines for the development of roles of network partners in supporting and promoting the Phatpat Occupational Group It should start from seeking activities that will lead to network integration. And it's something that the network has to do together. especially activities related to economic and social strengthening. This will lead to the development of the role of network partners in supporting and promoting the Phatpat Occupational Group. and other occupational groups in the community of Wat Pracha Rabu Tham 1-4 to be strong for the network to participate in activities to promote and develop additional occupations to occur in the community and to promote cooperation and build unity in the community. As it creates a market on a regular basis, the community will be given space for network partners to continue to work together. Depending on the synergies there are interests and syndicates and network members have syndicated such as space.

Keywords: Development Guidelines, The Role of Network Partners, Phatpat Occupational Group

บทนำ

การพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจของไทยที่ผ่านมาเกิดปัญหาการพัฒนาที่ไม่สมดุลและยั่งยืน อาทิ การกระจายรายได้ที่ไม่เป็นธรรม ปัญหาความยากจนของประชาชนที่ไม่ได้รับส่วนแบ่งในผลประโยชน์ของการพัฒนา ปัญหาความเหลื่อมล้ำในทางเศรษฐกิจที่ส่งผลกระทบต่อปัญหาทางด้านคุณภาพชีวิต ปัญหาทางด้านสังคมอื่นๆ ดังเช่น ปัญหายาเสพติด ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาการโจรกรรม เป็นต้น การพัฒนาเศรษฐกิจอันจะนำไปสู่ความมั่งคั่งของประเทศไทย จึงจำเป็นที่จะต้องมุ่งเน้นและให้ความสำคัญกับความมั่งคั่งของเศรษฐกิจของประเทศในทุกระดับ หมายความว่าถึงระดับท้องถิ่น ระดับตำบล ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด ซึ่งการมุ่งเน้นพัฒนาเศรษฐกิจแต่ละระดับนี้จะสะท้อนถึงความแข็งแกร่ง ความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสะท้อนถึงภาพรวมของความมั่งคั่งของเศรษฐกิจภายในประเทศของไทย อย่างไรก็ตาม จากปัญหาการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจที่ไม่สมดุลและยั่งยืนของไทยนี้ รัฐบาลได้มีการวางยุทธศาสตร์การพัฒนาเพื่อสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน โดยบรรจุไว้ในยุทธศาสตร์ที่ 3 ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) ที่มุ่งเน้นยึดหลักการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ลดความเหลื่อมล้ำจากการเพิ่มผลิตภาพการผลิต บนฐานของการใช้ภูมิปัญญาและนวัตกรรม เพิ่มโอกาสทางเศรษฐกิจ โอกาสทางสังคม และเพิ่มรายได้ของประชาชนให้สูงขึ้น และนอกจากนี้การพัฒนาแบบบูรณาการความร่วมมือ คือกลยุทธ์สำคัญประการหนึ่ง ที่รัฐบาลมุ่งเน้นเพื่อจะสามารถสร้างศักยภาพในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ และแก้ไขปัญหาความยากจนให้กับประชาชนทุกระดับในประเทศ ในลักษณะการประสานพลังเครือข่ายความร่วมมือเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมที่ยั่งยืน อันได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน และภาควิชาการ เพื่อสร้างศักยภาพในการแข่งขัน และการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน กระนั้นก็ตาม แม้ว่าการประสานพลังในรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือ (network) จะเป็นหลักคิดวิธีการหรือเครื่องมือที่จะสามารถสร้างศักยภาพในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ และแก้ไขปัญหาความยากจนให้กับประชาชนได้อย่างยั่งยืน แต่ยังคงพบว่าที่ผ่านมาได้พบปัญหาของกลุ่มเครือข่ายหลายประการ ได้แก่ ประการแรก กลุ่มเครือข่ายไม่มีทิศทางวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนจึงเป็นการยากที่จะพัฒนากิจกรรมของเครือข่ายให้ตอบสนองความต้องการของสมาชิกได้อย่างต่อเนื่อง ประการถัดมา กลุ่มเครือข่ายบางกลุ่มขาดแคลนเงินทุนหมุนเวียน ประสบปัญหาความขัดแย้งระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม เป็นเหตุให้หลายครั้งจำเป็นต้องยุบกลุ่ม เลิกกิจกรรม ประการที่สาม การขาดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลข่าวสารระหว่างกลุ่มเครือข่าย ขาดการติดต่อสื่อสาร ขาดการประสานความร่วมมืออย่างต่อเนื่อง กลายเป็นระยะห่างของความร่วมมือระหว่างกลุ่มเครือข่าย ประการที่สี่ การติดตามและประเมินผลเครือข่ายมีค่อนข้างน้อย เนื่องจากธรรมชาติของเครือข่ายคือความไม่เป็นระบบ และการมีโครงสร้างที่ไม่แน่นอน ส่งผลให้เกิดเป็นความไม่ยั่งยืน ความไม่มีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการกลุ่มเครือข่าย เป็นต้น (สุพัฒน์ กาฬพันธ์, 2555)

ปัญหาของกลุ่มเครือข่ายแม้จะยังคงปรากฏอย่างต่อเนื่อง แต่ปัจจุบันการพัฒนาความเข้มแข็งของเครือข่ายยังคงเป็นประเด็นที่หลายฝ่ายให้ความสำคัญ เนื่องจากการจะพัฒนาหรือการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาสังคม รวมทั้งปัญหาในมิติอื่น ๆ นั้น ภาวะใหม่แห่งการพัฒนาจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือลักษณะเครือข่ายในการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน อีกทั้งการพัฒนาที่ยั่งยืนไม่สามารถกำหนดและดำเนินการได้โดยภาครัฐเพียงฝ่ายเดียว ภาคสังคมที่เข้มแข็งซึ่งหมายรวมถึงคนในทุกส่วนของสังคม ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน และภาควิชาการ คือกลไกสำคัญที่จะพัฒนาเศรษฐกิจ

สังคมให้เกิดความยั่งยืนได้ การประสานความร่วมมือในลักษณะเครือข่ายจึงเป็นกระบวนการสำคัญ กระบวนการหนึ่งในการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน เป็นความสัมพันธ์ระหว่างปัจเจกบุคคล กลุ่ม และองค์กรในชุมชน และเป็นการสร้างทุนทางสังคมให้เกิดขึ้นในชุมชน เป็นความร่วมมือซึ่งสามารถทำให้ชุมชนเข้มแข็งได้ ดังนั้นจุดมุ่งหมายของการพัฒนาความร่วมมือในลักษณะเครือข่าย (network) ไม่ใช่ มุ่งเน้นเพียงแค่ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของชุมชนเท่านั้น แต่หมายรวมถึงการเปลี่ยนแปลงในมิติทางสังคมของชุมชนอีกด้วย นั่นคือการกระจายความมั่งคั่งและกระจายอำนาจสู่ชุมชนและสังคม เน้น การรวมกลุ่ม การสร้างเครือข่ายที่เป็นกลไกนำไปสู่การทำงานร่วมกัน สร้างศักยภาพ มุ่งพัฒนาทุนทางเศรษฐกิจและทุนทางสังคมไปพร้อมๆ กัน กรณีอย่างเช่นชุมชนวัดประหาระบือธรรม เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร โดยเป็นหนึ่งในสี่สิบสี่ชุมชนเขตดุสิต ซึ่งประสบกับปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคมที่ รอคอยแก้ไขจากหน่วยงานรัฐ ปัญหาที่ชุมชนวัดประหาระบือธรรมต้องการให้แก้ไขอย่างเร่งด่วนคือ ปัญหาความยากจน และสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชน โดยในปี พ.ศ.2555 ชุมชนวัดประหาระบือธรรม ได้รับการส่งเสริมด้านการประกอบอาชีพนวดแผนไทยประยุกต์ จากวิทยาลัยสหเวชศาสตร์ มหาวิทยาลัย ราชภัฏสวนสุนันทา (ภูสิทธิ์ ภูคำชะโนด, 2564: 312) ซึ่งต่อมาได้มีการจัดตั้งเป็นกลุ่มอาชีพนวดกดจุดฝ่าเท้าวัดประหาระบือธรรมขึ้น (ปัจจุบันคือกลุ่มอาชีพภูพัฒน์) โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างงาน สร้างอาชีพ เสริม เพิ่มรายได้ให้กับสมาชิกกลุ่ม โดยเริ่มแรกกลุ่มอาชีพได้ดำเนินการเกี่ยวกับการบริการนวดกดจุดตามตำแหน่งสำคัญๆ คือ ฝ่าเท้า คอ บ่า ไหล่ และนวดผ่อนคลาย ต่อมาได้พัฒนาต่อยอดเป็นการทำผลิตภัณฑ์ยาหม่องสมุนไพรว่านดุสิตระบือธรรม โดยได้รับการสนับสนุนส่งเสริมจากภาคส่วนต่างๆ ในสังคม มาอย่างต่อเนื่องในลักษณะภาคีเครือข่าย กระนั้นก็ตามเป็นที่น่าสนใจสำหรับทำการศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาบทบาทของภาคีเครือข่ายในการสนับสนุนส่งเสริมกลุ่มอาชีพภูพัฒน์ เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ให้เกิดประสิทธิภาพประสิทธิผลในการดำเนินงานในรูปแบบการบูรณาการความร่วมมือจากภาคีเครือข่ายทุกระดับ โดยการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นพื้นฐานในการสร้างความรู้ความเข้าใจและเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ประกอบด้วย แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ แนวคิดเกี่ยวกับเครือข่าย และแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม และได้ทำการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการทำการศึกษา โดยสามารถออกแบบกรอบแนวคิดในการศึกษาดังต่อไปนี้ ทำการศึกษบทบาทปัจจุบันของภาคีเครือข่ายในการสนับสนุนส่งเสริมกลุ่มอาชีพภูพัฒน์ เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ได้แก่ การทำกิจกรรมร่วมกัน การทำงานร่วมกัน การสนับสนุนและประสานงาน การส่งเสริมและการให้คำปรึกษา เป็นต้น และศึกษาด้านองค์ประกอบปัจจุบันของภาคีเครือข่าย ได้แก่ การรับรู้และมุมมองที่เหมือนกัน การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน การมีความสนใจหรือมีผลประโยชน์ร่วมกัน การมีส่วนร่วมของสมาชิกในเครือข่าย การเสริมสร้างซึ่งกันและกัน การเกื้อหนุนพึ่งพากัน และการมีปฏิสัมพันธ์กันในเชิงแลกเปลี่ยน จากนั้นนำข้อค้นพบมาค้นหาและนำเสนอแนวทางการพัฒนาบทบาทของภาคีเครือข่ายในการสนับสนุนส่งเสริมกลุ่มอาชีพภูพัฒน์ เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ศึกษาแนวทางการพัฒนาบทบาทของภาคีเครือข่ายในการสนับสนุนส่งเสริมกลุ่มอาชีพภูพัฒน์ เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร

ระเบียบวิธีวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลแบบทุติยภูมิ (Secondary data) ด้วยการรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ รายงานทางวิชาการ รายงานการดำเนินงานของกลุ่ม องค์กร ซึ่งมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องหรือสอดคล้องกับความรู้ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหาการวิจัย และแบบปฐมภูมิ (Primary data) โดยใช้เครื่องมือดังนี้ 1) แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 10 คน ที่เป็นตัวแทนภาคีเครือข่ายกลุ่มอาชีพ ภูมิพัฒน์ทุกระดับ ได้แก่ ภาครัฐ ภาควิชาการ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ประกอบด้วย ประธานและสมาชิกกลุ่มอาชีพภูมิพัฒน์ โดยวิเคราะห์และประมวลผลด้วยการตีความหมายในรูปของการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสรุปใจความสำคัญเป็นความเรียงในลักษณะการพรรณนา (Descriptive) และ 2) การจัดสนทนากลุ่มย่อย (Focus group) กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จำนวน 1 ครั้ง โดยมีผู้เข้าร่วมจำนวน 10 คน ที่เป็นตัวแทนภาคีเครือข่ายกลุ่มอาชีพภูมิพัฒน์ทุกระดับ ได้แก่ ประธานและสมาชิกกลุ่มอาชีพภูมิพัฒน์ ภาคีเครือข่ายกลุ่มอาชีพภูมิพัฒน์ ได้แก่ ภาครัฐ ภาควิชาการ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ในการแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นสร้างความรู้ความเข้าใจเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในประเด็นการพัฒนากลุ่มอาชีพ กลุ่มวิสาหกิจชุมชน โดยวิเคราะห์ ประมวลผล และสรุปใจความสำคัญเป็นความเรียงในลักษณะการพรรณนา (Descriptive)

การทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นพื้นฐานในการสร้างความรู้ความเข้าใจ ประกอบด้วย

องค์ประกอบของเครือข่าย ซึ่งประกอบด้วย (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2543)

1. การรับรู้มุมมองร่วมกัน (Common perception) การรับรู้มุมมองร่วมกันถือเป็นหัวใจของเครือข่าย สมาชิกเครือข่ายสามารถมีความคิดเห็นที่แตกต่างได้ แต่ควรมีมุมมองที่อยู่ภายใต้จุดร่วมของเครือข่ายที่ยอมรับได้ เช่น มีความเข้าใจในปัญหา มีสำนึกในการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน มีความต้องการความช่วยเหลือในลักษณะที่คล้ายคลึงกัน เป็นต้น

2. การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน (Common vision) สมาชิกในเครือข่ายจะต้องมองเห็นจุดมุ่งหมายในอนาคตร่วมกันระหว่างสมาชิกในกลุ่ม การรับรู้เข้าใจถึงทิศทางเดียวกัน และการมีเป้าหมายที่จะดำเนินไปด้วยกัน

3. การมีผลประโยชน์และความสนใจร่วมกัน (Mutual interests / Benefits) การรวมเป็นเครือข่ายต้อง ตั้งอยู่บนฐานของผลประโยชน์ที่มีร่วมกัน ผลประโยชน์ในที่นี้ หมายถึง ความพึงพอใจ การประหยัดพลังงาน การเพิ่มรายได้ การลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน เป็นต้น

4. การมีส่วนร่วมของสมาชิกเครือข่ายอย่างกว้างขวาง (All stakeholder's participation) การมีส่วนร่วมของสมาชิกในเครือข่าย จะต้องเป็นกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายในเครือข่าย ควรเป็นไปในลักษณะของความเท่าเทียมกัน (Equal status) หรือในฐานะหุ้นส่วน (Partner) ของเครือข่าย ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ในแนวราบ (Horizontal relationship)

5. กระบวนการเสริมสร้างซึ่งกันและกัน (Complementary relationship) คือ การที่สมาชิกของเครือข่าย ต่างก็ต้องเสริมสร้างซึ่งกันและกัน โดยที่จุดแข็งของฝ่ายหนึ่งไปช่วยแก้ไขจุดอ่อนของอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งจะช่วยให้ผลตอบแทน หรือผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการรวมตัวเป็นเครือข่ายมากกว่าการไม่สร้างเครือข่ายแต่ต่างคนต่างอยู่

6. การพึ่งอิงร่วมกัน (Interdependence) สมาชิกของเครือข่ายต่างจำเป็นต้องพึ่งพาซึ่งกันและกันระหว่าง สมาชิกในเครือข่าย เพื่อให้เกิดการเสริมสร้างซึ่งกันและกัน ซึ่งการพึ่งอิงร่วมกันนี้จะส่งผลทำให้สมาชิกต้องมีการ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันโดยอัตโนมัติ

7. การปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน (Interaction) เป็นลักษณะความสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยนระหว่างกัน (Reciprocal exchange) มิใช่ปฏิสัมพันธ์ฝ่ายเดียว (Unilateral exchange) ยิ่งสมาชิกมีการปฏิสัมพันธ์กันมากเท่าใด ก็จะมีมีความผูกพันกันระหว่างกันมากขึ้นเท่านั้น ปฏิสัมพันธ์ยังช่วยให้เกิดการเรียนรู้ระหว่างกันมากขึ้นอันจะช่วยให้เครือข่ายเข้มแข็งยิ่งขึ้น

บทบาทและหน้าที่ของเครือข่ายในสังคมไทยที่จำแนกออกเป็น 3 กลุ่มได้แก่ (พระมหาสุทิตย อาภากรโธ, 2547)

1) ระดับกิจกรรม/การทำงาน (ทีมทำ) ได้แก่ เครือข่ายที่เน้นกระบวนการทำงานในระดับพื้นที่ หรือใน ประเด็นปัญหานั้น ๆ เป็นสำคัญ มีกระบวนการจัดการและการทำงานที่เน้นการพึ่งพาอาศัยคน และทรัพยากรในพื้นที่ เช่น เครือข่ายแม่บ้านเกษตรกร เครือข่ายประชาคมตำบล เป็นต้น

2) ระดับการสนับสนุนและประสานงาน (ทีมนำ) มีบทบาทในการส่งเสริมการทำกิจกรรมของเครือข่ายย่อยในพื้นที่ เป็นศูนย์ประสานงานระหว่างเครือข่ายและภาคีต่าง ๆ ซึ่งเครือข่ายในระดับนี้อาจเป็นทั้งเครือข่ายเชิงพื้นที่ ที่มี การทำงานครอบคลุมในระดับจังหวัดหรือภูมิภาค และเครือข่ายเชิงประเด็นที่ทำงานเฉพาะด้าน ตัวอย่างเช่น การรวมตัวของเครือข่ายกลุ่มฮักเมืองน่าน ในจังหวัดน่าน เป็นต้น

3) ระดับส่งเสริม/และการให้คำปรึกษา (ทีมหนุน) การทำงานจะอยู่ในลักษณะของการให้คำปรึกษาและให้แนวทางการปฏิบัติแก่เครือข่ายอื่นๆ เพื่อให้สอดคล้องกับเป้าหมายในการพัฒนาประเทศ ดังนั้น ลักษณะความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นจึงเป็นไปในลักษณะของการให้คำปรึกษาเพื่อให้เกิดผลสำเร็จมากกว่าการมีส่วนร่วมและการทำงานในเชิงลึกได้แก่ เครือข่ายขององค์กรสถาบัน และหน่วยงานหลักทางสังคมที่เป็นผู้ให้การสนับสนุนให้เกิดกระบวนการพัฒนาและพัฒนาเป็นเครือข่าย เช่น สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการเสริมสร้างสุขภาพ (สสส.)

ผลการวิจัย

ภาคีเครือข่ายกลุ่มอาชีพภักดีพัฒนา ประกอบด้วย ภาครัฐ ภาคประชาสังคม และภาควิชาการ มีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนส่งเสริมกลุ่มอาชีพภักดีพัฒนา ดังต่อไปนี้

1) ภาควิชาการ ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา โดยคณาจารย์และนักศึกษาจากกลุ่มสาขาวิชาการจัดการสังคมและวัฒนธรรม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ได้ร่วมทำกิจกรรม ได้แก่ คณาจารย์ได้ช่วยส่งเสริมและให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการออกแบบผลิตภัณฑ์ของกลุ่มอาชีพภักดีพัฒนา กลุ่มอาชีพภักดีพัฒนาเป็นพื้นที่สำหรับให้นักศึกษาได้ทำการศึกษาเรียนรู้แบบ Active learning (Social lab) เกี่ยวกับกระบวนการดำเนินงานของกลุ่มอาชีพภักดีพัฒนา กระบวนการผลิต เช่น การทำยาหม่องสมุนไพร พญาวาน ดุสิตระบือธรรม คณาจารย์จากวิทยาลัยสหเวชศาสตร์ สาขาวิชาแพทย์แผนไทยประยุกต์ ได้

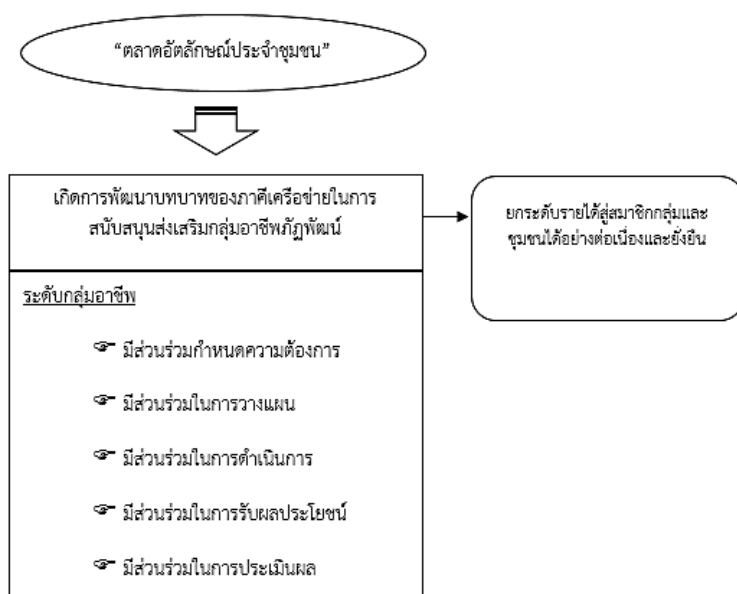
ถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับการเสริมสร้างอาชีพเพื่อสร้างรายได้ การทำยาหม่องยาหม่องพญาวาน “ดุสิตระบือธรรม” การทำลูกประคบสมุนไพร เพื่อใช้สำหรับการนวดกดจุดของกลุ่มอาชีพภักพัฒนา ฝ่ายบริการวิชาการ สถาบันวิจัยและพัฒนา สนับสนุนการทำงานร่วมกัน เช่น การรวบรวมองค์ความรู้ในการบริหารจัดการกลุ่มอาชีพ ด้านการจัดทำบัญชี การบริหารจัดการการเงินทุน สวัสดิการ การบริหารจัดการวัสดุ อุปกรณ์ และการจัดจำหน่าย

2) ภาครัฐ ได้แก่ สำนักงานเขตดุสิต โดยฝ่ายพัฒนาชุมชน ได้ส่งเสริม สนับสนุน ให้คำปรึกษา และพัฒนากลุ่มอาชีพภักพัฒนา โดยการเปิดพื้นที่ให้มีการออกบูธของกลุ่มอาชีพต่างๆ รวมถึงกลุ่มอาชีพภักพัฒนา โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใดๆ และสำนักงานเขตดุสิตยังได้อำนวยความสะดวกด้วยการนำรถมาช่วยขนอุปกรณ์สำหรับนวดไปยังที่ตั้งบูธในจุดต่างๆทุกครั้งที่มีการจัดกิจกรรมโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

3) ภาคประชาสังคม ได้แก่ กลุ่มประธานชุมชน กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุข (ออส.) กลุ่มสาขาอาชีพทหาร เช่น ทหารสังกัดกรมสรรพาวุธทหารบก สโมสรนายทหารสื่อสาร และกลุ่มสาขาอาชีพในระแวกชุมชนวัดประหารระบือธรรม เช่น กลุ่มพนักงานสังกัดหน่วยงานราชการและกลุ่มพนักงานสังกัดหน่วยงานภาครัฐกิจ บริษัทเอกชน ได้ส่งเสริมสนับสนุนกลุ่มอาชีพภักพัฒนาในรูปแบบการให้บริการ ในลักษณะที่เป็นลูกค้าประจำ และช่วยประชาสัมพันธ์บอกต่อให้บุคคลภายนอกได้รู้จักเพื่อเข้ามาใช้บริการ นวดกดจุดฝ่าเท้า และบริการอื่นๆ ของกลุ่มอาชีพภักพัฒนา เช่น อุทพันธุ์ผลิตภัณท์ยาหม่องพญาวาน ดุสิตระบือธรรม เพื่อสร้างรายได้ให้กับสมาชิกกลุ่ม เป็นต้น

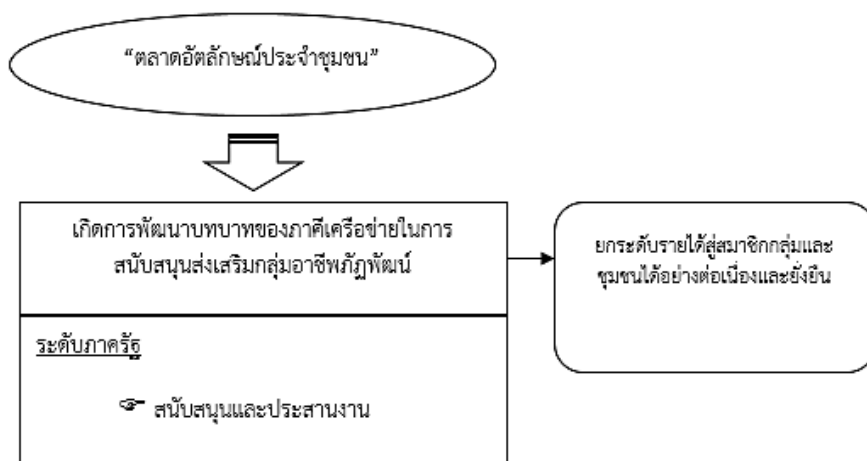
แนวทางการพัฒนาบทบาทของภาคีเครือข่ายในการสนับสนุนส่งเสริมกลุ่มอาชีพภักพัฒนา เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ควรเริ่มต้นจากการแสวงหากิจกรรมที่จะนำมาสู่การรวมตัวของเครือข่าย และเป็นเรื่องที่เครือข่ายต้องทำร่วมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกิจกรรมซึ่งเกี่ยวข้องกับการสร้างความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม เพื่อนำมาสู่การพัฒนาบทบาทของภาคีเครือข่ายในการสนับสนุนส่งเสริมกลุ่มอาชีพภักพัฒนา และกลุ่มอาชีพอื่นๆในชุมชนวัดประหารระบือธรรม 1-4 (ชุมชนวัดประหารระบือธรรม 1 ชุมชนวัดประหารระบือธรรม 2 ชุมชนวัดประหารระบือธรรม 3 และชุมชนวัดประหารระบือธรรม 4) ให้มีความเข้มแข็ง เพื่อเครือข่ายได้ร่วมกิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเสริมให้เกิดขึ้นในชุมชน และเพื่อเป็นการส่งเสริมความร่วมมือและสร้างความสามัคคีในชุมชน โดยในการประชุมกลุ่มย่อย (Focus group) ผู้วิจัยได้จำลองกิจกรรม “การสร้างตลาดอัตลักษณ์ประจำชุมชน” เพื่อเป็นโจทย์สำคัญ ให้แก่กลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมซึ่งเป็นภาคีเครือข่ายกลุ่มอาชีพภักพัฒนา โดยให้กลุ่มตัวอย่างร่วมกันแสดงความคิดเห็นและนำเสนอแนวทางในการพัฒนาบทบาทของภาคีเครือข่ายในการสนับสนุนส่งเสริมกลุ่มอาชีพภักพัฒนา ต่อกรณีการจำลองกิจกรรมดังกล่าว ทั้งนี้สืบเนื่องจากการที่ชุมชนวัดประหารระบือธรรม ได้มีการจัดกิจกรรม “ตลาดนัดวัดประหารระบือธรรม” ซึ่งมีขึ้นทุกวันพุธและวันอาทิตย์ ในช่วงเวลา 15.30-19.30 น. กิจกรรมนี้จึงถือเป็นจุดร่วมสำคัญในการที่เครือข่ายระดับชุมชน กลุ่มอาชีพ ร้านค้า กลุ่มสตรี และกลุ่มอื่นๆ จะมีพื้นที่ซึ่งได้ทำกิจกรรมร่วมกัน ได้ทำงานร่วมกัน ได้มีการพึ่งอิงร่วมกัน มีผลประโยชน์และความสนใจร่วมกัน และสมาชิกเครือข่ายได้มีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง การจำลองกิจกรรม “การสร้างตลาดอัตลักษณ์ประจำชุมชน” เป็นกิจกรรมที่จะนำมาสู่การรวมตัวของเครือข่าย และเป็นเรื่องที่ต้องทำร่วมกันของกลุ่มภาคีเครือข่ายและกลุ่มอาชีพภักพัฒนา โดยกลุ่มตัวอย่างได้ร่วมกันแสดงความคิดเห็นและนำเสนอแนวทางในการพัฒนาบทบาทของภาคีเครือข่ายในการสนับสนุนส่งเสริมกลุ่มอาชีพภักพัฒนา และกลุ่มอาชีพอื่น ๆ ในชุมชนดังต่อไปนี้

1) ระดับกิจกรรม/การทำงาน - การพัฒนาบทบาทของภาคีเครือข่ายในการสนับสนุนส่งเสริมกลุ่มอาชีพภักพัฒนา (ภาคีเครือข่ายระดับกลุ่มอาชีพ) เครือข่ายกลุ่มอาชีพควรมีส่วนร่วมในกระบวนการต่างๆ ประกอบด้วย 1) มีส่วนร่วมในการกำหนดความต้องการ เช่น สมาชิกเครือข่ายและกลุ่มอาชีพภักพัฒนา มีความต้องการทำกิจกรรมเพื่อสร้างรายได้ โดยอาศัยพื้นที่ชุมชนวัดพระชะบือธรรมเป็นจุดศูนย์กลางในการสร้างรายได้ 2) มีส่วนร่วมในการวางแผน เช่น สมาชิกเครือข่ายกลุ่มอาชีพภักพัฒนาร่วมกันกำหนดวิธีการ และแนวทางในการสร้างรายได้ ด้วยการออกแบบตลาดอัตลักษณ์ประจำชุมชนให้มีความโดดเด่นน่าสนใจ เพื่อดึงดูดให้ประชาชนที่อาศัยอยู่โดยรอบ และประชาชนต่างพื้นที่ได้เดินทางมาเที่ยวชม อุดหนุนสินค้า ผลิตภัณฑ์และบริการต่างๆของเครือข่าย และของกลุ่มอาชีพภักพัฒนา ชุมชนวัดพระชะบือธรรม 3) มีส่วนร่วมในการดำเนินการ ร่วมประสานงานและดำเนินการขอความช่วยเหลือจากภายนอก เช่น สมาชิกเครือข่ายและกลุ่มอาชีพภักพัฒนา ได้ร่วมกันประชาสัมพันธ์กิจกรรมการจัดตลาดอัตลักษณ์ประจำชุมชน ให้ข่าวสารได้แพร่กระจายไปเป็นวงกว้าง เพื่อดึงดูดให้ประชาชนที่อาศัยอยู่โดยรอบ และประชาชนต่างพื้นที่ได้เดินทางมาเที่ยวชม อุดหนุนสินค้า ผลิตภัณฑ์และบริการต่างๆของเครือข่ายและของกลุ่มอาชีพภักพัฒนา ชุมชนวัดพระชะบือธรรม โดยอาจขอความร่วมมือหน่วยงานรัฐให้เป็นกระบอกเสียงในการช่วยประชาสัมพันธ์อีกทางหนึ่ง 4) มีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ เช่น สมาชิกเครือข่ายและกลุ่มอาชีพภักพัฒนา ได้รับผลประโยชน์ในด้านรายได้ ได้รับผลประโยชน์จากการสนับสนุนทางด้านงบประมาณ ได้รับการอำนวยความสะดวกจากภาคส่วนรัฐและหรือภาคส่วนอื่นๆ 5) มีส่วนร่วมในการประเมินผล เช่น สมาชิกเครือข่ายและกลุ่มอาชีพภักพัฒนา ได้ร่วมกันประเมินความสำเร็จในการดำเนินกิจกรรมการจัดตลาดอัตลักษณ์ประจำชุมชน เพื่อปรับปรุงแก้ไข ขยายผลหรือต่อยอดกิจกรรมให้สามารถสร้างรายได้ให้กับกลุ่มเครือข่ายและกลุ่มอาชีพภักพัฒนาได้อย่างยั่งยืน (ดังภาพที่ 1)

ภาพที่ 1 การพัฒนารูปแบบของภาคีเครือข่ายระดับกลุ่มอาชีพในการสนับสนุนส่งเสริมกลุ่มอาชีพภักพัฒนา

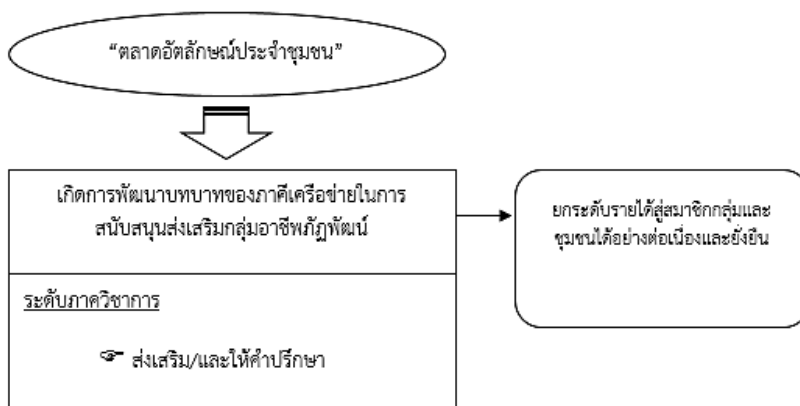
2) ระดับการสนับสนุนและประสานงาน - การพัฒนาบทบาทของภาคีเครือข่ายในการสนับสนุนส่งเสริมกลุ่มอาชีพภักพัฒนา (ภาคีเครือข่ายระดับภาครัฐ) ควรทำหน้าที่เป็นศูนย์ประสานงานระหว่างเครือข่ายและภาคีต่าง ๆ และควรจัดทำแผนปฏิบัติการหรือโครงการเพื่อมาหนุนเสริมการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มเครือข่ายให้สามารถดำเนินไปได้อย่างประสบผลสำเร็จ เช่น ในการจัดกิจกรรมตลาดอัตลักษณ์ประจำชุมชน ที่เกิดขึ้นจากการรวมตัวและความร่วมมือกันของภาคีเครือข่ายและกลุ่มอาชีพภักพัฒนา นอกจากการจัดทำแผนงานโครงการเพื่อมาหนุนเสริมกิจกรรมแล้ว หน่วยงานภาครัฐควรให้การสนับสนุนและคอยอำนวยความสะดวกเพื่อให้การจัดกิจกรรมกระตุ้นเศรษฐกิจน่ายรายได้สู่สมาชิกในชุมชนสามารถดำเนินไปด้วยความราบรื่นเรียบร้อย อาทิ ช่วยประชาสัมพันธ์กิจกรรม ช่วยในการออกแบบจัดวางโซนนิ่ง ช่วยกำกับดูแลในด้านการจราจร การจัดสถานที่จอดรถ และช่วยจัดระเบียบภาพรวมให้เกิดความเรียบร้อย เป็นต้น เพื่อสร้างบรรยากาศการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายระหว่างหน่วยงานภาครัฐกับภาคประชาชน เป็นการสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่กลุ่มเครือข่าย กลุ่มอาชีพภักพัฒนา รวมทั้งกลุ่มอาชีพอื่นๆในชุมชน ให้มีแรงขับเคลื่อนเศรษฐกิจชุมชนได้อย่างต่อเนื่อง และประสบผลสำเร็จ (ดังภาพที่ 2)

ภาพที่ 2 การพัฒนาบทบาทของภาคีเครือข่ายระดับภาครัฐในการสนับสนุนส่งเสริมกลุ่มอาชีพภักพัฒนา

3) ระดับส่งเสริม/และการให้คำปรึกษา - การพัฒนาบทบาทของภาคีเครือข่ายในการสนับสนุนส่งเสริมกลุ่มอาชีพภักพัฒนา (ภาคีเครือข่ายระดับภาควิชาการ) ควรทำหน้าที่ให้คำปรึกษาและให้แนวทางการปฏิบัติแก่เครือข่ายและภาคีต่าง ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับเป้าหมายในการยกระดับรายได้สู่สมาชิกกลุ่มและชุมชนได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน บทบาทในการสนับสนุนส่งเสริมกลุ่มอาชีพของภาคีเครือข่ายระดับภาควิชาการจึงเป็นไปในลักษณะของการให้คำปรึกษาเพื่อให้เกิดผลสำเร็จ อาทิ หน่วยงานด้านการศึกษาในแต่ละระดับ ได้แก่ มหาวิทยาลัย วิทยาลัย อาชีวศึกษาและ/โรงเรียน ควรให้การสนับสนุนให้เกิดกระบวนการพัฒนาที่เกิดประสิทธิภาพประสิทธิผล เช่น ส่งเสริมและให้คำปรึกษา เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ รูปแบบ วิธีการ หรือเทคนิคใหม่ๆสำหรับพัฒนาและต่อยอดให้ตลาดอัตลักษณ์ประจำชุมชนที่

เกิดขึ้นจากการรวมตัวและความร่วมมือกันของภาคีเครือข่ายและกลุ่มอาชีพภักพัฒนา เป็นตลาดที่ได้รับ
ความนิยมจากผู้คนในทุกช่วงวัย เป็นตลาดต้นแบบที่มีการนำเอาอัตลักษณ์ประจำชุมชนมาเป็นจุดขาย
และสามารถสร้างรายได้ให้กับสมาชิกในชุมชน ให้กับเครือข่ายและกลุ่มอาชีพได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน
อีกทั้งสร้างให้ตลาดอัตลักษณ์ประจำชุมชนกลายเป็นสัญลักษณ์ของความร่วมมือของภาคีเครือข่ายในทุก
ระดับ (ดังภาพที่ 3)

ภาพที่ 3 การพัฒนาบทบาทของภาคีเครือข่ายระดับภาควิชาการในการสนับสนุนส่งเสริมกลุ่มอาชีพภักพัฒนา

สรุปผลการวิจัย

ภาคีเครือข่ายกลุ่มอาชีพภักพัฒนา ประกอบด้วย ภาคีรัฐ (ฝ่ายพัฒนาชุมชน สำนักงานเขตดุสิต)
ภาควิชาการ (มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา) และภาคประชาสังคม (กลุ่มประธานชุมชน กลุ่ม
อาสาสมัครสาธารณสุข (ออสส.)) ร่วมกับกลุ่มอาชีพภักพัฒนา ได้มีการทำกิจกรรมร่วมกัน มีการรับรู้
มุมมองร่วมกัน มีวิสัยทัศน์ร่วมกัน มีผลประโยชน์และความสนใจร่วมกัน อีกทั้งมีการเสริมสร้างซึ่งกัน
และกัน มีการพึ่งอิงร่วมกัน และมีปฏิสัมพันธ์กันในเชิงแลกเปลี่ยนในรูปแบบการจذبอบรม การประชุม
เสวนา และการถ่ายทอดองค์ความรู้บริการวิชาการ เช่น การจัดอบรมสร้างอาชีพและการสร้างรายได้
การพัฒนาและสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ในชุมชนที่แตกต่างและมีจุดเด่น การพัฒนาอาชีพในชุมชน การ
พัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนไปสู่ผลิตภัณฑ์ Bangkok Brand เป็นต้น เพื่อส่งเสริม พัฒนาและสร้างโอกาสทาง
เศรษฐกิจชุมชนไปสู่การมีรายได้ที่ยั่งยืนร่วมกัน สำหรับแนวทางในการพัฒนาบทบาทของภาคีเครือข่าย
ในการสนับสนุนส่งเสริมกลุ่มอาชีพภักพัฒนา ควรเริ่มต้นจากการแสวงหากิจกรรมที่จะนำมาสู่การรวมตัว
ของเครือข่าย และเป็นเรื่องที่เครือข่ายต้องทำร่วมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกิจกรรมซึ่งเกี่ยวข้องกับการ
สร้างความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม เพื่อนำมาสู่การพัฒนาบทบาทของภาคีเครือข่ายในการ
สนับสนุนส่งเสริมกลุ่มอาชีพภักพัฒนา และกลุ่มอาชีพอื่นๆในชุมชนวัดพระ慈悲ธรรม 1-4 ให้มีความ
เข้มแข็ง เพื่อเครือข่ายได้ร่วมกิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเสริมให้เกิดขึ้นในชุมชน และเพื่อเป็น
การส่งเสริมความร่วมมือและสร้างความสามัคคีในชุมชน เข้มแข็ง เพื่อเครือข่ายได้ร่วมกิจกรรมการ
ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเสริมให้เกิดขึ้นในชุมชน และเพื่อเป็นการส่งเสริมความร่วมมือและสร้างความ
สามัคคีในชุมชน ดังเช่น การสร้างตลาดอัตลักษณ์ประจำชุมชน อันเป็นการเปิดพื้นที่ให้ภาคีเครือข่ายได้

ทำกิจกรรมร่วมกัน ได้ทำงานร่วมกัน ได้มีการพึ่งอิงร่วมกัน มีผลประโยชน์และความสนใจร่วมกัน และสมาชิกเครือข่ายได้มีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง

อภิปรายผล

ภาคีเครือข่ายกลุ่มอาชีพภูฏาพัฒนา ประกอบด้วย ภาคีรัฐ (ฝ่ายพัฒนาชุมชน สำนักงานเขตดุสิต) ภาควิชาการ (มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา) และภาคประชาสังคม (กลุ่มประธานชุมชน กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุข (ออส.)) ร่วมกับกลุ่มอาชีพภูฏาพัฒนา ได้มีการทำกิจกรรมร่วมกัน มีการรับรู้ มุมมองร่วมกัน มีวิสัยทัศน์ร่วมกัน มีผลประโยชน์และความสนใจร่วมกัน อีกทั้งมีการเสริมสร้างซึ่งกัน และกัน มีการพึ่งอิงร่วมกัน และมีปฏิสัมพันธ์กันในเชิงแลกเปลี่ยน ในรูปแบบการจัดอบรม การประชุม เสวนา และการถ่ายทอดองค์ความรู้บริการวิชาการ เช่น การจัดอบรมสร้างอาชีพและการสร้างรายได้ การพัฒนาและสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ในชุมชนที่แตกต่างและมีจุดเด่น การพัฒนากลุ่มอาชีพในชุมชน การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนไปสู่ผลิตภัณฑ์ Bangkok Brand เพื่อส่งเสริม พัฒนาและสร้างโอกาสทาง เศรษฐกิจชุมชนไปสู่การมีรายได้ที่ยั่งยืนร่วมกัน ดังนั้นจึงเป็นจุดแข็ง (Strengths) เป็นข้อได้เปรียบและ เป็นโอกาส (Opportunity) ที่ดีที่กลุ่มอาชีพภูฏาพัฒนาจะสามารถดำเนินกิจกรรมของกลุ่มคือ การนัด และการทำยาหม่องสมุนไพรพญาวาน ดุสิตระบือธรรม เพื่อสร้างรายได้ สร้างอาชีพเสริมให้กับสมาชิก กลุ่มได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน เนื่องจากการจะประสบความสำเร็จของการบริหารจัดการกลุ่มอาชีพนั้น ปัจจัยภายนอกมีส่วนสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ทั้งบุคลากรและด้านการบริหารที่มีส่วนสำคัญที่เอื้อต่อการ ส่งเสริมกลุ่มอาชีพ (นิกร ผัสดี, 2555: 89) การมีแผนส่งเสริมอาชีพที่ชัดเจนและต่อเนื่อง การส่งเสริม การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อสร้างเครือข่ายช่วยเหลือ กันของกลุ่มอย่างแท้จริง (ไพโรจน์ ดงกระโทก, 2551: 105) สำหรับการพัฒนาศักยภาพของภาคีเครือข่าย ในการสนับสนุนส่งเสริมกลุ่มอาชีพภูฏาพัฒนา ควรเริ่มต้นจากการแสวงหากิจกรรมที่จะนำมาสู่การรวมตัว ของเครือข่าย และเป็นเรื่องที่เครือข่ายต้องทำร่วมกัน เพื่อเครือข่ายได้ร่วมกิจกรรมการส่งเสริมและ พัฒนาอาชีพเสริมให้เกิดขึ้นในชุมชน และเพื่อเป็นการส่งเสริมความร่วมมือและสร้างความสามัคคีใน ชุมชน เนื่องจากบางเครือข่าย บางกลุ่มอาชีพ มีลักษณะการรวมกลุ่มแบบไม่เป็นประจำ ทำเฉพาะบาง ช่วง ทำให้สมาชิกในกลุ่มไม่มีรายได้เสริม จึงไม่เกิดแรงจูงใจ ในการเข้าร่วมในกลุ่ม ดังนั้นการจะส่งเสริม กลุ่มอาชีพให้เข้มแข็งและพึ่งตนเองได้จึงต้องทำให้กลุ่มอาชีพสามารถมีการดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง และเป็นอาชีพที่ต้องเกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่น มีการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นเป็นหลัก เน้น กระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของสมาชิกในกลุ่ม มุ่งเน้นให้กลุ่มได้มีการพึ่งพาซึ่งกันและกันโดยการ เชื่อมโยงกิจกรรมต่างๆ ระหว่างกลุ่มอาชีพด้วยกันและประชาชนในพื้นที่ (สุมาลี เจริญบุญ, 2555: 94) มีการเลือกเอาเอกลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่นสำหรับพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ชุมชน เพื่อให้ผลิตภัณฑ์กลุ่ม มีเอกลักษณ์ดึงดูดที่เด่นชัด นอกจากนี้การเลือกสถานที่สำคัญของชุมชน เช่นวัด เพื่อสร้างเป็นพื้นที่ แหล่งท่องเที่ยวที่จะนำไปใช้เป็นกลยุทธ์ทางการตลาด ก็นับเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยในการสนับสนุน ส่งเสริมกลุ่มอาชีพภูฏาพัฒนา และกลุ่มอาชีพอื่นๆในเขตดุสิต กรุงเทพมหานครให้มีพื้นที่ในการดำเนิน กิจกรรมกลุ่มและเกิดการสร้างรายได้แก่สมาชิกในกลุ่มและชุมชน (เกษม ภูณาศรี, 2559: 125) ขณะที่ ภาครัฐเองควรมีบทบาทในการวิเคราะห์และจัดทำแผนการส่งเสริมให้สอดคล้องกับทรัพยากรที่อยู่ในพื้นที่

และสร้างเครือข่ายความเชื่อมโยงแบบบูรณาการทั้งด้านปัจจัยการผลิต และการตลาด และกำหนดขึ้นเป็นกรอบโครงการที่จะให้การสนับสนุนกลุ่มอาชีพในพื้นที่ให้ดำเนินไปได้อย่างยั่งยืน (ปรีชา คุณแสน, 2555: 86)

ข้อเสนอแนะ

ภาคีเครือข่าย ได้แก่ ภาครัฐ ภาคประชาชน ภาควิชาการ ควรออกแบบแผนการดำเนินงานที่มีความเชื่อมโยงไปสู่ความร่วมมือกันในลักษณะต่างๆ เช่น การออกแบบกิจกรรมอันจะนำไปสู่ความร่วมมือระหว่างภาคีเครือข่าย ได้แก่ การจัดกิจกรรมกระตุ้นเศรษฐกิจชุมชน การจัดตลาดนัดชุมชน ประจำสัปดาห์ ประจำเดือน การจัดประชุมหารือร่วมกันเพื่อมอบหมายหรือแบ่งงานกันทำ เกี่ยวข้องกับการกิจที่ตนเองมีความถนัด มีความเชี่ยวชาญ หรือมีความพร้อมในด้านทรัพยากร บุคลากร เพื่อเป้าหมายคือสนับสนุนส่งเสริมกลุ่มอาชีพพัฒนาและกลุ่มอาชีพอื่นๆในชุมชนเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ให้มีศักยภาพในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิต ผลิตภัณฑ์ และบริการ การทำการตลาด ทั้งนี้เพื่อสร้างความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมให้กับชุมชนได้อย่างยั่งยืน ได้แก่

1) ภาควิชาการ ร่วมทำกิจกรรมส่งเสริมและให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการออกแบบผลิตภัณฑ์ กระบวนการผลิต และถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับการเสริมสร้างอาชีพเพื่อสร้างรายได้ให้กับกลุ่มอาชีพ ภาวพัฒน์ อย่างต่อเนื่อง

2) ภาครัฐ ร่วมส่งเสริมสนับสนุนทางด้านงบประมาณ ให้ข้อมูล ให้คำปรึกษา เพื่อพัฒนากลุ่มอาชีพภาวพัฒน์ อย่างต่อเนื่อง

3) ภาคประชาสังคม ร่วมส่งเสริมสนับสนุนกลุ่มอาชีพภาวพัฒน์ในรูปแบบการให้บริการ และช่วยประชาสัมพันธ์บอกต่อให้บุคคลภายนอกได้รู้จักเพื่อเข้ามาใช้บริการนวดกดจุดฝ่าเท้า และบริการอื่นๆ ของกลุ่มอาชีพภาวพัฒน์ ให้มีรายได้อย่างต่อเนื่อง

เอกสารอ้างอิง

- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2543). *การจัดการเครือข่าย: กลยุทธ์ที่สำคัญสู่ความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ: บริษัท ชัคเชส มีเดีย.
- เกษม ฤณาศรี. (2559). *การเลือกเอกลักษณ์ท้องถิ่นสำหรับพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านห้วยพ. (รายงานการวิจัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่)*.
- นิกร ผัสดี. (2555). *การส่งเสริมกลุ่มอาชีพราษฎรขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง. การค้นคว้าแบบอิสระ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่)*.
- ปรีชา คุณแสน. (2555). *การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่สลับ อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่)*.
- พระมหาสุหิตย์ อาภากร. (2547). *เครือข่าย: ธรรมชาติ ความรู้ และการจัดการ*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ลักษณ์. โครงการเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข.
- ไพโรจน์ ดงกระโทก. (2551). *บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมกลุ่มอาชีพชุมชนเพื่อการพึ่งตนเอง กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแก อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น)*.

- ภูสิทธิ์ ภูคำชะโนด. (2564). การยกระดับศักยภาพกลุ่มอาชีพ ในชุมชนวัดประจักษ์ศิลปาคม กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาและสำนักงานวิจัยแห่งชาติ (วช).
- สุพัฒน์ กาฬพันธ์. (2555). องค์ความรู้ในการสร้างเครือข่ายเพื่อพัฒนางานด้านวัฒนธรรม สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดหนองบัวลำภู จังหวัดหนองบัวลำภู. หนองบัวลำภู: สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดหนองบัวลำภู.
- สุมาลี เจริญบุญ. (2555). การส่งเสริมกลุ่มอาชีพในองค์การบริหารส่วนตำบลคุยม่วง อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลกให้เข้มแข็งและพึ่งตนเองได้. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยขอนแก่น).